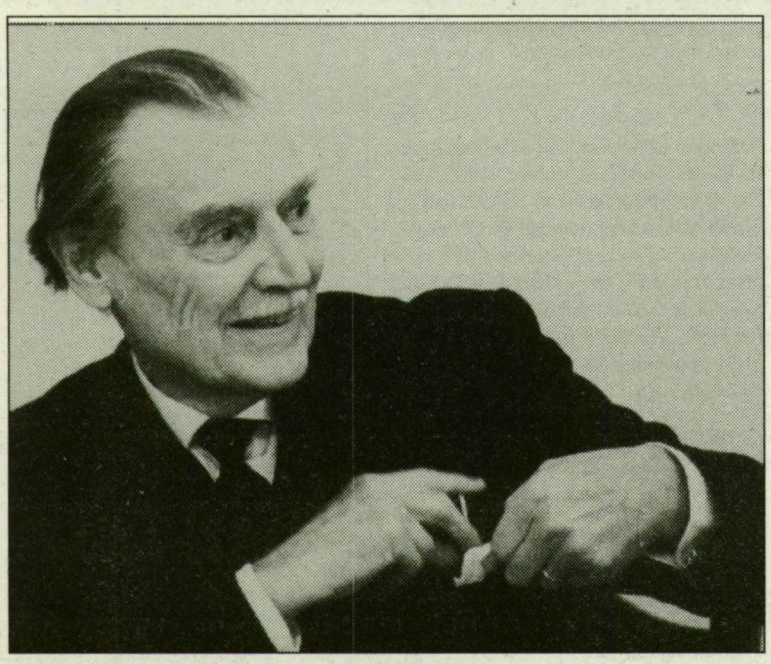

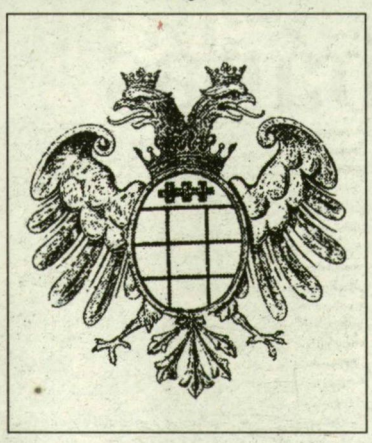

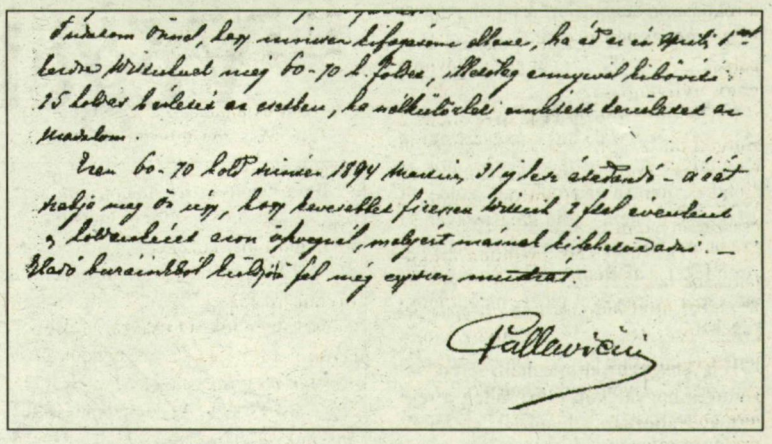

Tudatom Önnel, hogy minden kifogásom ellene, ha az az ügyet 1.ső kerdőn kivizsgálnak meg 60-70 L. forint, illetőleg ennyivel kibővített 75 forint kérelmé az ersten, ha valóságlag emlitett tanulmányt az madam.

Ezen 60-70 forint minden 1894 januárban, 31 éjjel az ártatlanság okát tartja meg ő úgy, hogy tanulmányt fiszem kivizsgálni 2 fiai évenként, folyamatosan azon óhajunál, melyet mainál kibővendő. – Ehető barátaimtól küldjön fel meg egyszer mindent.

Pallavicini

Szólítson csak Károlynak!

– mondja a világpolgár őrgróf

Fürkészem a tömegben, vajon hol állhat az őrgróf. Itt kell lennie már, hiszen ő nem Habsburg Ottó társaságában érkezik az ópusztaszeri ünnepségre. Egyedül jön, csak ide. Karnyújtásnyira tőlem egy idős úrral beszélget *Kecskeméti János,* a nagygyülés házigazdája. Csak nem ő a gróf? Ódivatú szürke szövetkabátjának alja elfeslett, egyszerű aprókockás kalapot visel. Megérkezik a várva várt vendég, itt van *Habsburg Ottó.* A kalapos úrral jóismerősökhöz híven parolázik, majd együtt mennek fel az Árpád emlékműhöz. *Néhány fejkendős néni ismeri-fel csupán Pallavicini Károlyt, Alfonz Károly legidősebb fiát, ennek a vidéknek a hajdani birtokosát, aki beszédében azt mondja: hazajött.* És hogy tényleg itthon van, minden ajtóhoz, ablakhoz, lépcsőhöz és korláthoz köze van, arról egykori kastélyának falai között magam is megbizonyo sod-hattam. Elegáns öltönyben látom viszont, testtartása fess. Rendkívül készséges, barátságos. Megmutatja a gobelinek, képek helyét, mesél a kastély kicsi kápolnájáról – körbeveszik az emlékek.

- Fogad a kastélyában?

- Ugyan már, itt én is vendég vagyok. Örülök hogy itt lehetek. Nem siratom azt, ami elmúlt. Arra gondolok inkább: szép volt, és a hangsúly a szépen és nem volton van.

- Hogyan szólíthatom?

- Mondja csak egyszerűen azt, Károly. Szép magyar név ez.

- Károly, úgy tudom, 1946-ban hagyta el az országot.Maradni akart, de mégis menekü lnie kellett. Miért ?

- Elfogató parancsot adtak ki ellenem.Én akkor éppen Bécsben tartózkodtam, a szüleimet látogattam meg, akik két öcsémmel, meg a húgommal már 1944-ben kimentek. Ott kaptam a hírt, vigyázzak magamra, ne jöjjek haza, mert Pesten keresnek. Huszonhárom éves voltam. Nem akartam elhinni, ugyan miért keresnének? Semmi törvénybe ütközőt nem tettem. Fogtam magam és elindultam haza. Feketén jöttem át a határon. Pestre érve ügyvéd ismerősöm elképedve nézett rám, mit keresel itt? *Fogd már fel, ezzel a névvel nem élhetsz Magyarországon!* Akkoriban aki le akart lépni már megszervezte magának, hova, hogyan, kihez indul – ha úgy adódik, hogy mennie kell. De én nem tartoztam közéjük.

Végül is egy belügyminisztériumi sofőr vállalta hogy kimenekít. Rutinos embercsempész hírében állt, alaposan megkérte a fuvar árát. Ma semmi 100 dollár, de akkoriban ez óriási összegnek számított. Nála pedig ennyi volt a tarifa. Este tíz órakor indultunk és úgy terveztük, éjfélkor érünk a határra. Ilyenkor ugyanis rendszerint nem néztek senkit. *Pechünkre zárva találtuk a sorompót.* Kérték tőlem az útlevelet és valahogy a jóisten megsegített: nem az útlevelet adtam oda az őrnek, hanem az orosz engedélyemet. Tudniillik abban az időben orosz engedély is kellett ahhoz, hogy valaki kimehessen. Átnyújtottam hát a papírt, amely természetesen cirill betűkkel íródott. *Nézte, forgatta a határőr, én méltatlankodva ráförmedtem: ennyi nem elég? Nem boldogult szegény a cirill írással, ennek köszönhetem hogy átjutottam.*

A zűrös napok elmúltával sokat töprengtem azon , vajon miért akartak előállítani. Az a gyanúm, György unokatestvérem miatt, aki úton útfélen mondogatta, visszahozza Ottót királynak. Bután, ostobán viselkedett. Valószínű vele kapcsolatban kerestek.

- Hogyan alakult a sorsa ezután?

- Hosszú história ez. Először Bécsben megpróbáltam befejezni a Budapesten elkezdett mezőgazdasági egyetemet. Négy tanévet hagytam magam mögött, vagyis alig pár vizsga hiányzott a doktorátus megszerzéséhez. Folytathattam volna a tanulmányaimat, de csak akkor, ha 36 új vizsgát leteszek. Ezt nem vállaltam. *Telt-múlt az idő és egyszercsak az a hír terjedt el: az oroszok Bécsben is keresnek.* Megijedtem, hiszen jónéhány magyar tűnt el nyomtalanul a városban. Nem akartam a sorsukra jutni, jobbnak láttam, ha továbbállok.

Elmentem Innsbruckba. Elvégeztem egy kereskedelmi tanfolyamot és munka után néztem. *Beláttam, Magyarországra nem jöhetek vissza, ebben a másik világban kell boldogulnom.* Düsseldorfba utaztam , ahol összejöttem egy magyar ismerőssel, *Ulmann Gyurival,* aki a Bank of America-nál dolgozott. Neki mondtam, szeretnék kimenni Amerikába. Ez volt a vágyálma akkor mindenkinek. Az amerikaiak azonban csak öt évenként, megszabott kvóta szerint engedélyezték a beutazást. Repülő még alig járt, a hajóút is nagyon sokba került. Ha Gyuri nem járja ki, hogy a bankja meghívjon, sohasem jutok el a tengerentúlra. *Két évig dolgoztam Amerikában, aztán visszatértem Európába, a bank düsseldorfi irodájába küldtek. Aztán újra New York következett. Ekkor azonban már láttam, hogy az amerikai élet nem egy európainak való.* Más a gondolkodás, más az érzés. Eldöntöttem, ahogy szerét ejthetem visszajövök az öreg kontinensre. Bécsbe hívtak egy nagy bankhoz, de az amerikaiak amikor ezt megtudták egy olaszországi kiküldetést ajánlottak fel. *Így lett Milánó az otthonom.* Négy évig – 1957-től 1961-ig – a bank képviselőjeként dolgoztam , majd a külföldi tőzsdeosztályt vezettem. Hetvenkettőig maradtunk Olaszországban. Nagyon zűrös állapotok közepette hagytuk el az országot. Azt lehetett várni, hogy a kommunisták máról-holnapra átveszik a hatalmat. *Gondoltam jobb lesz nekünk Bécsben, ott van a szép palotánk, költözzünk oda.* Így telepedtünk le a császárvárosban és azóta ott élünk.

- Olaszországot emlegetve, többes számra váltott...

- Elfelejtettem mondani, hogy 1963-ban megnősültem.

- Kit vett el, grófkisassszonyt?

- Igen. Velencei nemesi családból származik a feleségem, *Avogara Avogadro.*

- Vannak gyerekeik?

- Két fiunk született, Alfonzo és Eduardo. Az egyik bankszakember, a másik ipari formatervező.

- Mi lett a testvéreivel?

- Sándor öcsém meghalt. Frigyes Németországban él, sokat dolgozik a Máltai Lovagrendnek. Most már ő is sokat jár haza. Erzsébet húgunk férjhez ment egy amerikaihoz, aztán elvált tőle és házasságot kötött egy német gróffal. Két remek fia van.

- Összetart a család?

- A famíliánk Olaszországból származik. A feleségem is olasz, így az itáliai rokonok vannak többségben. Mi magyar Pallaviciniek már csak páran élünk. Évente egyszer azért mindig összejövünk. Úgy tervezzük, hogy legközelebb Magyarországon találkozunk.

- Ne vegye rossz néven, ha megkérdezem, hiszen biztosan sokan kíváncsiak arra, vajon kéri-e a kárpótlást elvett javaiért?

- Nézze, az uradalomra ez a törvény nem vonatkozik, hiszen ezt 1945-ben vették el tőlünk. A kárpótlás pedig csak a negyvenkilenc után államosított tulajdonra vonatkozik. Az viszont nem titok, a budapesti palotáért, amely az Andrássy úton áll és benne a Hídépítő Vállalat lakik, benyújtottam az igényemet. Minden különösebb nehézség nélkül megtehettem, hiszen engem sohasem fosztottak meg állampolgárságomtól és én nem is mondtam le magyar mivoltomról. Magyar–osztrák Pallavicini vagyok. Ám hadd mondjak még valamit a kárpótlással kapcsolatban. Meggyőződésem, rossz, elhibázott ez a törvény.

- Miért?

- Mert nem ismeri el a magántulajdont. Végeredményben senkinek sem adja vissza a saját ősi jussát. Ez szerintem nagy baj. *Nem értem, ahol megoldható lett volna, miért nem ezt a megoldást választották.* Így minden az állam kezében koncentrálódik, jóllehet tudni kell, hogy a hatalomnál a privát szféra mindig jobban, eredményesebben működteti a gazdaságot. Ne az állam gondoskodjon az emberről, törődik az magával – ha hagyják. A kárpótlási jegy nem adja meg az igazi megnyugvást, gazdatudatot. Sok bonyodalmat fog okozni még ez a törvény.

- Váltsunk témát. Tudná-e Ópusztaszer fejlődését valamilyen módon egyengetni?

- A magam módján, amiben csak tudok segítek. Tagja vagyok az Ópusztaszeri Emlékbizottságnak, a Magyarok Világszövetségének. Néhány perccel ezelőtt éppen arról beszélgettem Eke képviselő úrral és a falu polgármesterével, mi mindent lehetne itt tenni annak érdekében, hogy vonzóbbá tegyük ezt a nemzeti zarándokhelyet és a külföldiek is jobban felfedezzék. A Feszty-körkép ügye közismert, ezért inkább más dolgokat említek. *Kistelek és Ópusztaszer között például egy gőzmozdony húzta kisvonat járhatna.* Volt már itt ilyen valaha, igaz az a vasút gazdasági célokat szolgált. Érdekes idegenforgalmi-turisztikai látványosság lenne. *A falu melegvizű ártézi kútja ugyancsak kincset érhet.* A pusztaszeri major jövőjéről is gondolkodni kell, mert nyilvánvaló, hogy ilyen *szégyenfolt* az emlékpark szomszédságában nem maradhat. A régi épületekben modern szálláshellyel várhatnák az idelátogatókat.

- Köszönöm a beszélgetést, jó utat kívánok.

- Maguknak is. Legyenek kicsit bizakodóbbak és türelmesebbek.

Az oldalt írta: Gombos Erzsébet.
(A képek a Móra Ferenc Múzeum történeti gyűjteményéből valók. A levélmásolatot a Csongrád Megyei Levéltártól kaptuk.)

„Velem fogott kezet utoljára"

Az uradalom Károlyi majorjában a segédtiszt lovásza volt Molnár József, lapunk nyugdíjas gépkocsivezetője. Ő mesélte el a következő történetet.

„Negyvennégy augusztusában honvédkórháznak rendezték be a sövényházi kastélyt. A front gyorsan közeledett, a kórház vonult tovább. Menekültünk mi is, ki merre látott. Őrgróf Pallavicini Alfonz Károly akkor már családostul Győr mellett, a táplánypusztai birtokán élt. Német autókon jutottunk el a segédtiszttel Pestre. Az ő rokonai egy ideig segítettek bennünket, de nekik sem volt elég élelmük. Haza már nem lehetett jönni, itt voltak az oroszok, nagyon féltünk. Utolsó mentsvárként indultam Táplánypusztára. Hónom alatt három pálpusztai sajttal bemásztam az egyik, Győr felé induló már lezárt éjszakai vonat ablakán. A kupéban idős nagyságák ültek. Lekuporodtam az egyik sarokba. Ott szúrtam el a dolgot, hogy kicsomagoltam az egyik sajtot. Nem tudtam, hogy ez büdös, honnan is tudtam volna, hiszen sohasem ettem ilyet. Lett nagy riadalom. Hívták mindjárt a kalauzt és mert a jegyem nem gyorsvonatra szólt, Ácsnál leszállított. De az életösztön akkor már olyan erős volt bennem, hogy amikor elindult a vonat, a szerelvény másik oldalán újra felszálltam.

Így jutottam el Győrig. Kerestem a majort, emlékszem, egy postás igazított útba. Az ottani főintéző, Frank Emil messziről észrevett. Jön egy idegen, olyan alföldi gyerek kinézete van – mondta. Azonnal befogadtak, szállást kaptam. Úgy óvott bennünket, cselédeket az őrgróf, mint a családtagjait. Mindenkit nevén szólított.

Egyszer azt kérdezi tőlem a főintéző: lennék-e a méltósága kocsisa? Lovász voltam, elvállaltam örömmel. Kaptam két gyönyörű lovat, amit az Alföldről hoztak magukkal. Naponta jártunk be Győrbe és szinte mindig kifogtuk a légitámadást. A lovakat nem hagyhattam egyedül, az üveghintó fedelét húztam magamra. Mintha az megvédett volna...A méltósága rendkívül figyelmes asszony volt. Mindig megjegyezte „milyen fényes a csizmája". Nyugtatott, vigasztalt, ha látta, hogy el vagyok keseredve. De nemcsak velem, minden cseléddel anyáskodott.

Aztán eljött az idő, amikor egyre többet zaklatták az őrgrófot a cselédei miatt is. Szedték össze a leventéket. Nem volt biztonságos többé a majorban maradni. Az őrgróf úr elrendelte, vágjanak le annyi disznót, amennyit csak el bírunk vinni – rengeteg kenyeret süttetett nekünk. Így búcsúzott az emberektől.

A főintézővel együtt kísértük ki a családot a győri vasútállomásra. Az őrgróf velem fogott kezet utoljára. Rám nézett, és azt kérdezte: találkozunk-e még az életben?"

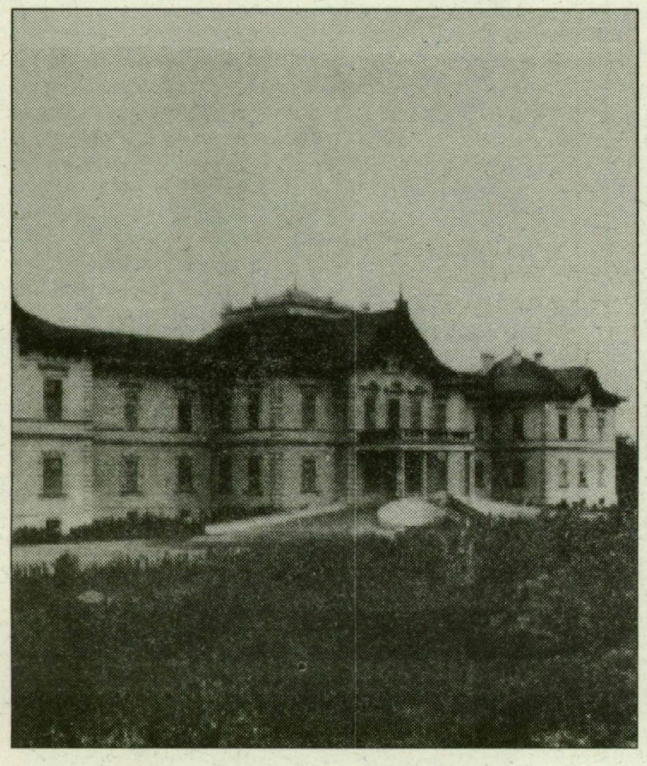

A Pallaviciniek

„A pusztaszeri vadászatok messze földön híresek voltak. Tárgyilagosan el kell mondani, hogy ezek – a vitathatatlan társadalmi esemény jellegen túl – nem egyszerűen holmi arisztokrata kedvtelést jelentettek, hanem az egész éves vadgondozó munka eredményének tervszerű, jól szervezett „learatását". A már ismertetett négy kerületben minden évben egyszer vadásztak, rendszerint november végén, december elején került sor a négynapos hajtásra, minden kerületre 1 nap jutott. A négynapos levadászás során 8000-9000 nyulat és 6000-7000 fácánt lőttek. Az 1937-38-as idényben összesen 23 ezer vadat ejtettek.

Az őrgróf rendszerint 8-9 vendéget hívott meg, a vadászat általában 10 puskással történt. A Pallaviciniek pusztaszeri vadászatán rang volt részt venni, mert aki nem tudott jól lőni, azt még egyszer nem hívták meg. Általában az őrgróf barátai, családtagjai jöttek. A 30-as években szinte állandó meghívott volt a tulajdonosokon kívül őrgróf Pallavicini Sándor, gróf Széchenyi István, gróf Batthyány Zsigmond, gróf Cziraky József, gróf Széchenyi Móric, két Erdődy gróf, báró Schwarzenberg, valamint egyszer-kétszer az Esterházy családból is volt vendég.

A nagy őszi vadászatok alkalmával őzre nem lőttek, azokat az év más időszakában ejtették el. Itt is szokás volt az első nagyvad utáni avatás. A sikeres vadász hátsó felére puskavesszővel, hölgyeknél fenyőággal hármat csaptak: egyet a hazáért, egyet a királyért és egyet az őrgrófért."

Zombori István (Részletek a Tekintet 1991 májusi számából)